

Činjenice su najveći neprijatelj utjehe

Emir Imamović Pirke

pet, 26/09/2025 - 12:27

Prizor iz Splita

Foto: HINA/ Miroslav Lelas

„Teorijom se sve može objasniti“, rečenica je koju je volio jedan sarajevski, davno preminuli profesor.

„Statistika je znanost koja korisniku služi da dokaže kako je u pravu“, sentenca je njegovog zagrebačkog kolege.

Uredništvo periodičnog magazina „Lideri“ možda nikada nije čulo citirane rečenice, ali kao da se upravo njima vodilo kreirajući izdanje na čijoj je naslovnoj strani, uz fotografiju Pelješkog mosta, pisalo: „Dalmacija ne ovisi o turizmu“.

„U Dalmaciji je prošle godine bilo aktivno ukupno 31.787 poduzetnika, koji su ostvarili 19,43 milijarde prihoda. Njihova ukupna dobit iznosila je 1,15 milijardi eura. Poduzetnici, čije je sjedište tvrtki u Dalmaciji, ukupno su 2024. godine zapošljavali 161.376 radnika. Prema kriteriju visine prihoda dominiraju tvrtke čije je sjedište Splitsko-dalmatinska županija. Među 10 vodećih, čak je osam tvrtki iz najveće dalmatinske županije, dok su dvije iz Zadarske županije. Iz Zadarske županije najbolje plasirana tvrtka je 'Aluflexpack Novi', koja je po visini prihoda

četvrta, te 'Cromaris' koji se nalazi na 10. mjestu. Obje su izvozno orijentirane. Najbolje plasirana tvrtka iz Dubrovačko-neretvanske županije po kriteriju visine prihoda je 'Luka Ploče' koja se nalazi na 12. mjestu, a iz Šibensko-kninske županije to je proizvođač gipsanih proizvoda 'Knauf' iz Uzdojca. 'Knauf' se nalazi na 17. mjestu prema kriteriju visine prihoda. U Dalmaciji je od turizma razvijenija trgovina, prerađivačka industrija, industrija građevinskog materijala te građevinarstvo. Turistička tvrtka s ostvarenim najvećim iznosom prihoda su 'Jadranski luksuzni hoteli', nalazi se na 19. mjestu. 'Jadranski luksuzni hoteli' imaju 11 puta manje prihode od vodećeg 'Studenca', a oko 10 puta manje od 'Tommyja'. Najveću neto dobit, koja je za 2024. godinu iznosila 49,2 milijuna eura, ostvarila je zadarska 'Tankerska plovidba'. Slijedi je kladionica 'Hattrick-PSK' iz Dugopolja. Najveće prihode ostvario je omiški 'Studenac'. Prihodi 'Studenca' su u prošloj godini iznosili 758,4 milijuna eura. Uspoređujući 'Tommy', koji se zahvaljujući prihodu od 648,1 milijun eura nalazi na drugom mjestu sa 'Studencom', ne treba zanemariti drastično bolju profitabilnost tvrtke Tomislava Mamića. Mesna industrija 'Braća Pivac' u prošloj godini je uprihodila 363,2 milijuna eura i ostvarila dobit od 5,7 milijuna eura", piše u „Liderima“, gdje se navodi i kako je „najveća prosječna neto plaća u Dalmaciji od 9.534 eura isplaćena lani u tvrtki 'Mejaši prvi'. To je ujedno druga plaća po visini u Hrvatskoj, a isplaćena je u splitskoj tvrtki s jednim zaposlenim, i to direktorom Kristijanom Gelom, koji već više godina drži visoko mjesto s tom plaćom. Budući da 'Mejaši prvi' imaju jednog zaposlenog, tako je i njegova plaća ujedno i najveća prosječna mjesečna neto plaća u cijeloj kompaniji“.

„Teorijom se“, da ponovimo, „sve može objasniti“, pa i teza da „Dalmacija ne ovisi o turizmu“. Statistika, međutim, nije pouzdan saveznik, posebice ako se u obzir uzme analiza Fine koja, kako piše „Večernji list“, „otkriva koji su gradovi u Hrvatskoj najuspješniji po neto dobiti tvrtki u 2024. godini te koje tvrtke najviše doprinose njihovim poslovnim rezultatima, pokazujući jasne razlike u prihodima i dobiti među gradovima. Financijska agencija objavila je podatke za 2024. godinu, a očekivano, prvi je Zagreb koji se ne može usporediti s ostalima. Prihodi zagrebačkih tvrtki iznose 83,92 milijarde eura, a neto dobit 5,57 milijardi. Nejednakost je očita u usporedbi sa Splitom, drugim na ljestvici. Iako je 4,8 puta manji po broju stanovnika, prihod tvrtki iznosi 430 milijuna eura, što je 15,2 puta manje od zagrebačkog, dok je neto dobit 295 milijuna, 18,9 puta manja. Trećeplasirana Velika Gorica također potvrđuje koncentraciju dobiti oko Zagreba. Prihodi tamošnjih tvrtki iznose 3,65 milijardi eura, što je manje od Rijeke (4,47 milijardi), no dobit je veća (205 milijuna u odnosu na 196 milijuna). Slijede Osijek, Varaždin, Dubrovnik, Rovinj (manje od 13 tisuća stanovnika), Poreč i Zadar“.

Turizam od kojeg, kao, Dalmacija ne ovisi, nije hotelski ili, kako ga se naziva, elitni – što god se pod tim mislilo - već počiva na obiteljskom smještaju, dakle na apartmanima čiji gosti sudjeluju u kreiranju liste najuspješnijih tvrtki juga. Nije, naime, Česima, Britancima i Slovencima ulaz zabranjen ni u „Studenac“, niti u „Tommy“, u trgovačke lance u čijim su dućanima sezonske gužve kao da su svaki dan rekordni popusti, a nisu, i gdje se, posebice u malim trgovinama u turističkim naseljima, cijene formiraju slobodnim stilom i isključivo uzlazno.

Izuzmemo li, dakle, malobrojne izvozno orijentirane tvrtke, „Tankersku plovidbu“ i kladionice koje su i zabava i lažna nada domaćem svijetu, gotovo sve što u Dalmaciji uspješno posluje direktno je ili indirektno ovisno o, opet, turizmu. Računajući dijelom i „Mall of Split“ kojim upravlja tvrtka s najvećom i najvećom prosječnom plaćom i jednim zaposlenim! I tu je, naime, broj kupaca veći u dijelu godine u kojem rentijeri ne spavaju zimski san, već budno prate Booking.com.

Zagreb, Velika Gorica, Osijek i Varaždin, gradovi su čija ekonomija ovisi i o trgovini, dok su svi dalmatinski, kao i manja mjesta u Istri, heroinski ovisni isključivo o turizmu kao gospodarskoj grani koja generira veće prihode drugim uslužnim djelatnostima – trgovini i ugostiteljstvu - a kako se stihijski nastavlja razvijati kroz betonizaciju i apartmanizaciju, od njega korist ima i građevinski sektor. Jednostavno kazano: dva-tri dobra majstora mogu urediti jedan apartman, ali naselje ne mogu napraviti, ma koliko bili vrijedni i vješti.

Zamišljena Dalmacija bez turizma bila bi regija čija bi ekonomija ovisila o rijetkim izvozniciima, „Tankerskoj plovidbi“, „Luci Ploče“ i, naravno, kladionicama, što je sasvim dovoljno za prilično siromaštvo, ali i poticajno za razmišljanje o preseljenju u Zagreb ili barem njegovu okolicu. Tamo gdje propast jedne ili dvije sezone ne podrazumijeva paničan strah od vrlo izvjesne bijede.

Serijal tekstova iz novinarskog projekta "Južna strana" realizira se u okviru projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije za 2025.

najnovije

pon, 12/01/2026 - 11:08

Kobajagi Maduro

sub, 10/01/2026 - 11:34

Dvostruka igra Anke Prefriganke

pet, 09/01/2026 - 12:34

Vlada mora osuditi američku invaziju na Venezuelu

čet, 08/01/2026 - 11:35

Tesla van iz Tesline

pon, 05/01/2026 - 12:37

Moja Hrvatska

sub, 03/01/2026 - 10:43

Živjeti od rada i živjeti od kvadrata ili Rentijerska Hrvatska protiv Bezemljaške Hrvatske

sri, 31/12/2025 - 19:08

Ustaše u Areni

sri, 31/12/2025 - 18:46

Viktor Gotovac: Treba nam „militantna“ vladavina prava, a ne militarizam koji nam nude

pon, 29/12/2025 - 14:36

Početak kraja: Može li hrvatski turizam preživjeti sebe

pet, 26/12/2025 - 11:34

Brisanje udruge bojovnika HOS-a: zakašnjela, ali nužna poruka o granicama dopuštenog

[Impressum](#)

10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za
slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra
GDJE? www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije